

Innst. O. nr. 31

(2006-2007)

Innstilling til Odelstinget fra arbeids- og sosialkomiteen

Ot.prp. nr. 12 (2006-2007)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om lov om endring i utlendingsloven (EØS-utvidelsen med Bulgaria og Romania)

Til Odelstinget

SAMMENDRAG

Bulgaria og Romania blir medlemmer av EU fra 1. januar 2007, og det pågår forhandlinger om utvidelse av EØS til også å omfatte de to landene.

Ifølge overgangsordninger i EUs tiltrædelsestraktat med Bulgaria og Romania kan hvert enkelt medlemsland opprettholde visse begrensninger i den frie bevegelse for arbeidstakere fra de to nye landene, i første omgang for to år fra tiltrædelsen til EU. Deretter kan begrensningene forlenges med inntil tre år. Etter denne perioden kan det på bestemte vilkår vedtas fortsatte begrensninger i ytterligere to år. Tilsvarende overgangsordninger forutsettes inntatt i EØS-utvidelsesavtalen som er under utarbeidelse. I denne proposisjonen foreslås det, under forutsetning av at man kommer til enighet om en EØS-utvidelsesavtale for Bulgaria og Romania, at det blir fastsatt begrensninger i den frie bevegelse for arbeidstakere fra de to nye medlemslandene.

Våren 2006 vedtok Norge å forlenge de gjeldende overgangsordningene for åtte av de EU-landene som ble medlemmer fra 1. mai 2004 (EU-8), i ytterligere inntil tre år. Begrensningene som vil gjelde for Bulgaria og Romania, vil i praksis være de samme som gjelder for arbeidstakere fra EU-8. Overgangsordningene vil i første omgang gjelde for en periode på to år. Gjennomføringen skjer ved en endring av utlendingsloven § 58 a.

I proposisjonens pkt. 2 redegjøres det nærmere for bakgrunnen for forslaget om overgangsordninger for

arbeidstakere fra Bulgaria og Romania, jf. Stortingets behandling av St.meld. nr. 9 (2005-2006) om overgangsordningene for arbeidstakere fra de nye EØS-landa mv., jf. Innst. S. nr. 130 (2005-2006). Med utgangspunkt i foreløpig enighet under forhandlingene om EØS-utvidelsen for Bulgaria og Romania, legges det til grunn at også EØS/EFTA-landene får samme overgangsordninger.

Det er redegjort nærmere for gjeldende rett i proposisjonens pkt. 3.1.

Når det gjelder vurdering av behovet for overgangsregler er dette redegjort for i pkt. 3.2. For Bulgaria og Romania foreligger det lite informasjon om forventet migrasjon. Arbeidsinnvandring fra disse landene til Norge var mye lavere enn fra Polen og baltiske land både før og etter utvidelsen i 2004. Ut fra de erfaringer man har antas det at omfanget av arbeidsinnvandring fra Romania og Bulgaria vil være lavt. Det er naturlig å innføre overgangsordninger så lenge tilsvarende gjelder for EU-8, og tiltak mot sosial dumping fortsatt er under utarbeidelse. Overgangsordningene gjelder i første omgang for en periode på inntil to år og kan i likhet med overgangsordningene for EU-8, oppheves når som helst dersom det er behov for det. Så langt har land som Storbritannia, Irland og Spania signalisert at de vil innføre overgangsordninger, mens andre land, som Tsjekkia, Estland, Finland, Polen, Slovakia og Sverige ikke vil benytte seg av adgangen.

Partene i arbeidslivet har gitt sin tilslutning til at Bulgaria og Romania bør innlemmes i overgangsregimet. Spørsmålet om overgangsordninger overfor arbeidstakere fra disse landene er uavhengig av de vurderingene en måtte gjøre i forhold til hvor lenge den gjeldende overgangsordningen for EU-8 bør opprettholdes.

Det legges det til grunn at innføring av overgangsordninger ikke har vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser.

Overgangsordningene for EU-8 er hjemlet i utlendingsloven § 58 a. Innføring av overgangsordninger for arbeidstakere fra Romania og Bulgaria foreslås gjennomført ved å tilføye disse to landene til listen over land hvis borgere er omfattet av denne bestemmelsen. Arbeids- og inkluderingsdepartementet vil sørge for tilsvarende, nødvendige endringer i utlendingsforskriften.

Da det er usikkert om EØS-utvidelsen vil kunne tre i kraft samtidig med EU-utvidelsen 1. januar 2007 foreslås det en egen bestemmelse som gir Kongen fullmakt til å bestemme ikrafttredelsestidspunktet.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, Eva Kristin Hansen, Per Rune Henriksen og Sverre Myrli, fra Fremskrittspartiet, Robert Eriksson, Kari Kjønnaas Kjos og Kenneth Svendsen, fra Høyre, Martin Engeset, fra Sosialistisk Venstreparti, lederen Karin Andersen, fra Kristelig Folkeparti, Åse Gunhild Woie Due-sund, fra Senterpartiet, Dagfinn Sundsbø og fra Venstre, André N. Skjelstad, viser til de respektive partiers merknader i forbindelse med komiteens behandling av St.meld. nr. 9 (2005-2006) om overgangsordningene for arbeidstakere fra de nye EØS-landa mv., jf. Innst. S. nr. 130 (2005-2006).

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Venstre, deler Regjeringens vurdering av behovet for overgangsordninger for arbeidstakere fra Bulgaria og Romania.

Flertallet registrerer at overgangsordningene for arbeidstakere fra de nye EØS-landene hittil har fungert etter hensikten, men at situasjonen på arbeidsmarkedet tilsier at vi fortsatt har overgangsordninger. Flertallet viser til Regjeringens handlingsplan mot sosial dumping i St.meld. nr. 2 (2005-2006) Revidert nasjonalbudsjett og mener at tiltakene som her beskrives, sammen med overgangsordninger for borgere av nye EØS-land er effektive virkemidler i arbeidet mot sosial dumping.

Flertallet slutter seg for øvrig til proposisjonens vurderinger og anbefalinger.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til Innst. S. nr. 130 (2005-2006), hvor Høyre og Venstre kom med følgende merknad:

"Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre vil peke på at det stadig blir viktigere for Norge å tiltrekke seg arbeidskraft og kompetanse. Arbeidsmarkedet er allerede svært stramt, og ledigheten forventes å falle ytterligere i de kommende månedene. I enkelte næringer kan man ikke klare seg uten arbeidskraften fra øst. I en slik situasjon mener disse medlemmer at utenlandske arbeidstakere utgjør en ressurs som vi ikke har råd til å si nei til. Siden arbeidsinnvandringen fra øst ikke truer norske arbeidsplasser eller velferdsordninger, blir overgangsreglene en ren rangering av borgerne i EØS-samarbeidet. Disse medlemmer mener at ved å fjerne overgangsreglene vil muligheten for å bo og arbeide i Norge bli lik for alle EØS-borgere. Disse medlemmer har videre merket seg at Den europeiske faglige samorganisasjon, EFS, har tatt til orde for at de nåværende overgangsreglene for arbeidskraft fra de nye EU-landene skal tas bort. EFS slår fast at begrensningene i bevegelighet for arbeidskraften fra de nye medlemslandene står i strid med grunnleggende rettigheter for enkeltmennesket, og mener målet må være fri bevegelighet innenfor hele den utvidede unionen.

Disse medlemmer har merket seg at Sverige, Storbritannia og Irland, som var de eneste landene som ikke innførte restriksjoner på arbeidsinnvandring fra de nye EØS-landene, har opplevd en nedgang i arbeidsledigheten, økt sysselsetting og sterkere økonomisk vekst enn mange av landene som har innført overgangsordninger."

Disse medlemmer konstaterer at det norske arbeidsmarkedet fremdeles har behov for tilgang på arbeidskraft. Å skulle videreføre overgangsregler for Bulgaria og Romania blir i en slik situasjon å legge begrensninger for den frie arbeidsinnvandringen fra EØS-området. Disse medlemmer konstaterer at man i denne saken beveger seg i feil retning i forhold til å nå målsetningen om å øke tilgangen på arbeidskraft.

Disse medlemmer viser til Budsjett-innst. S. I (2006-2007), hvor Høyre fremmet følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen oppheve overgangsreglene som gjelder for arbeidstakere fra de nye EU-landene, og ikke innføre nye overgangsregler for arbeidstakere fra Bulgaria og Romania."

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Romania og Bulgaria innlemmes ikke i utlendingsloven § 58 a.

Særregler for arbeidstakere fra Estland, Latvia, Litauen, Polen, Slovakia, Slovenia, Tsjekkia og Ungarn i utlendingsloven § 58 a oppheves."

FORSLAG FRA MINDRETALL**Forslag fra Høyre og Venstre:**

Romania og Bulgaria innlemmes ikke i utlendingsloven § 58 a.

Særregler for arbeidstakere fra Estland, Latvia, Litauen, Polen, Slovakia, Slovenia, Tsjekkia og Ungarn i utlendingsloven § 58 a oppheves.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råar Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endring i utlendingsloven (EØS-utvidelsen med Bulgaria og Romania)

I

I lov 24. juni 1988 nr. 64 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) gjøres følgende endring:

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 7. desember 2006

Karin Andersen

leder

§ 58 a overskriften og første ledd skal lyde:

§ 58 a. Særregler for arbeidstakere fra Estland, Latvia, Litauen, Polen, Slovakia, Slovenia, Tsjekkia, Ungarn, *Bulgaria eller Romania*

For arbeidstakere omfattet av § 51 første ledd bokstav a som er borgere av Estland, Latvia, Litauen, Polen, Slovakia, Slovenia, Tsjekkia, Ungarn, *Bulgaria eller Romania*, er det et vilkår for oppholdstillatelse at det som hovedregel dreier seg om heltidsarbeid. Vilkåret gjelder ikke arbeidstakere som har hatt lovlig opphold i riket som arbeidstaker i minst de tolv forutgående månedene.

II

Loven trer i kraft fra det tidspunkt Kongen bestemmer.

Per Rune Henriksen

ordfører

